Priprava na božič ...

Kot sonce skozi steklo gre
in stekla ne razbije,
tako je tudi rojen bil
nam Jezus od Marije ...

Bogve, kako turoben je bil zimski čas v poganskem svetu, preden je začelo krščanstvo praznovati **luč sredi najhujše teme** in uvajati v stoletjih vrsto šeg, s katerimi živimo še danes in si z njimi bogatimo zimsko vsakdanjost. Sploh je naša ljudska kultura, kolikor je je, krščanska: Golgota je zapustila znatno več sledov kakor pa Akropola, rimski Kapitol ali porušitev Bastije, da ne omenjam strelov iz Avrore. Vse šege in navade slonijo na ljudskem verovanju, kot se je ohranjalo skozi stoletja na kmetih, kajti slovenska kultura je bila predvsem kmečka. Po drugi strani pa ostajamo še kar naprej tudi poganski: „divja jaga“ pred božičem, ki spominja na poganske predstave o obhodih rajnih, vlivanje svinca o božiču, vedeževanje, idr. niso krščanskega izvora, da ne govorimo o potrošništvu, ki nas sili, da se delamo dobre in se vedemo, kot da bi bili polni zlata, kadila in mire. Pa tudi božič sam sovpada z zimskim kresom, s poganskim praznikom rojstva nepremaganega sonca 25. decembra (dies natalis solis invicti), kar pa nas niti najmanj ne moti.

S priljubljenimi svitnami v **adventu** se je nekoč pričelo štiritedensko skrivnostno pričakovanje Gospodovega rojstva. V Kaplo so gazili sneg k svitnam celo iz Solčave, tako da je za nekaj izredno redkega in pomembnega nastal rek, „*da je komu kaka stvar tako vželčna kakor pa Žocpaharjem svitne“.* Advent je čas zbranosti in posta, o čemer priča vijolična barva pri cerkvenih obredih, čas pričakovanja (Vi oblaki ga rosite), obenem pa čas prvega mraza, snega in kolin. Za gledalce televizije je danes to nekoliko drugače: advent in božič padeta v pustni čas, ki ga pričenjajo že na martinovo. Človeku, ki ga pestijo stres, pomanjkanje časa, bolezni in druge težave, pa je adventni čas slej ko prej drag in potreben, da se v tišini zbere in poveseli.

Božič (= majhen bog), vir notranjega veselja, je na Zahodu medtem

žal postal svetejši čas kot obhajanje velike noči. Zdi se, da nas je ideja božjega rojstva v revščini in uboštvu bolj prevzela kakor pa vstajenje od mrtvih, ki je jedro krščanstva. Vsekakor pa sodi božič med najlepše trenutke leta in nam nudi priložnost, da smo še bolj pozorni in plemeniti. Je spodbuda za nesebičnost. Celo neverniki so ganjeni spričo takega razcveta dobrote, prijaznosti in vljudnosti. V oči pa bode, da so mu zunanji vidiki že precej načeli versko vsebino in ga izvotlili. Čutimo, da ni več to, kar je bil nekoč, ostal pa je še **praznik družine**.

In beseda je meso postala, v razdrti štalici, sredi dobrih ljudi in domačih živali. In še angeli so bili navzoči in oznanjali mir ljudem v prvi sveti noči! Nekaj nenavadnega, ker ljubezen ni v tem, da bi bili mi vzljubili Boga, ampak se je on sklonil k človeku. Zato je tudi v ljudskem verovanju božič bolj bogat s **šegami** kot vsa druga obdobja cerkvenega leta (jaslice, mižnjak, božično drevo, nošenje Marije, rožni venec na vse tri *bile* s kajenjem in škropljenjem prostorov, kar nekateri nadaljujejo tudi v visokih stanovanjskih blokih, polnočnica, posebne jedi, koledovanje, pastirske igre, prazniki kot štefanovo, šapanje itd.). Kaj čuda, da se zato božično razpoloženje zrcali tudi v besedni in upodabljajoči umetnosti, da so božične misli porodile marsikatero ljudsko in cerkveno pesem, ki razveseljuje in navdaja naša srca. Nekaj jih imate zdaj v rokah, več pa jih bo še sledilo.

LuKa